

SYYSKUUN 21 PÄIVÄNÄ 2001 KOKOONTUNEEN YLIMÄÄRÄISEN EUROOPPA-NEUVOSTON PÄÄTELMÄT JA TOIMINTASUUNNITELMA

Eurooppa-neuvosto kokoontui 21 päivänä syyskuuta 2001 ylimääräiseen istuntoon analysoidakseen kansainvälistä tilannetta Yhdysvalloissa tapahtuneiden terrori-iskujen jälkeen ja antaakseen sysäyksen Euroopan unionin toiminnalle.

Terrorismi on todellinen haaste maailmalle ja Euroopalle. Eurooppa-neuvosto päätti, että terrorismin torjunta on unionin ensisijainen tavoite nyt enemmän kuin koskaan.

Tämän lisäksi Euroopan unioni vastustaa painokkaasti fanaattisten terroristiryhmien assosioimista arabimaihin tai islamilaiseen maailmaan.

Eurooppa-neuvosto vakuuttaa päättäväisyyttään toimia yhdessä kaikissa tilanteissa.

1. SOLIDAARISUUS JA YHTEISTYÖ YHDYSVALTOJEN KANSSA

Eurooppa-neuvosto on täysin solidaarinen Yhdysvaltain kansaa kohtaan näiden kauhistuttavien terroritekojen johdosta. Nämä terrori-iskut ovat isku avoimia, demokraattisia, suvaitsevia ja monikulttuurisia yhteiskuntiamme vastaan. Ne järkyttävät syvästi kaikkia ihmisiä. Euroopan unioni toimii yhteistyössä Yhdysvaltojen kanssa näiden barbaaristen tekojen toimeenpanijoiden, niistä vastuussa olevien ja näiden liittolaisten saattamiseksi oikeuteen ja heidän rankaisemiseksi. Yhdysvaltojen vastaisku on oikeutettu turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1368 perusteella. Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat valmiita osallistumaan tällaisiin toimiin, kukin mahdollisuuksiensa mukaan. Toimien on oltava kohdennettuja. Nämä toimet voidaan myös kohdistaa sellaisia valtioita vastaan, jotka avustavat tai tukevat terroristeja tai sallivat näiden oleskelevan alueellaan. Nämä toimet edellyttävät tiivistä neuvonpitoa kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä.

Lisäksi Euroopan unioni pyrkii siihen, että saadaan aikaan maailmanlaajuinen, mahdollisimman kattava ja Yhdistyneiden Kansakuntien suojeluksessa toimiva liittoutuma terrorismia vastaan. Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen lisäksi tähän liittoutumaan tulisi kuulua ainakin ehdokasvaltiot, Venäjän federaatio, kumppanimme arabimaista ja islamilaisesta maailmasta sekä kaikki muut maat, jotka ovat valmiita puolustamaan yhteisiä arvojamme. Euroopan unioni tehostaa terrorismin vastaisia toimiaan koordinoitun ja monialaisen, kaikki unionin politiikat huomioon ottavan lähestymistavan avulla. Euroopan unioni valvoo, että tämä lähestymistapa on yhdenmukainen yhteiskuntamme perustana olevan perusvapauksien kunnioittamisen kanssa.

2. EUROOPPALAINEN TERRORISMIN VASTAINEN POLITIIKKA

Eurooppa-neuvosto hyväksyy seuraavan toimintasuunnitelman:

- ***Poliisiyhteistyön ja oikeudellisen yhteistyön tehostaminen***

1. Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti Eurooppa-neuvosto hyväksyy eurooppalaisen pidätysmääräyksen käyttöönoton sekä terrorismin yhteisen määritelmän

vahvistamisen. Kyseinen pidätysmääräys korvaa nykyisen jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan järjestelmän. Itse asiassa nykyiset luovuttamismenettelyt eivät vastaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisen integraation ja luottamuksen tasoa. Eurooppalainen pidätysmääräys tekee mahdolliseksi etsittyjen henkilöiden luovuttamisen suoraan oikeusviranomaiselta toiselle. Samalla taataan perusvapauksien ja -oikeuksien kunnioittaminen.

Eurooppa-neuvosto kehottaa oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa täsmentämään tätä sopimusta ja vahvistamaan kiireellisesti ja viimeistään 6 ja 7 päivänä joulukuuta 2001 pidettävässä istunnossaan eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto kehottaa oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa panemaan mahdollisimman nopeasti täytäntöön koko Tampereen Eurooppa-neuvostossa sovitun toimenpidepaketin.

2. Eurooppa-neuvosto pyytää oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa käynnistämään Euroopassa olevien, terroristeiksi epäiltyjen henkilöiden ja näitä tukevien järjestöjen tunnistamisen yhteisen luettelon luomiseksi terroristijärjestöistä. Tässä yhteydessä tarvitaan kaikkien unionin tiedustelupalvelujen entistä parempaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa. Tässä tarkoituksessa perustetaan yhteisiä tutkintaryhmiä.

3. Jäsenvaltiot jakavat viipymättä ja järjestelmällisesti Europolin kanssa kaikki tarpeelliset terrorismia koskevat tiedot. Europoliin perustetaan mahdollisimman nopeasti terrorismin vastaiseen toimintaan erikoistunut yksikkö. Tämä yksikkö toimii tiiviissä yhteistyössä yhdysvaltalaisen virkaveljiensä kanssa.

Eurooppa-neuvosto toivoo, että Europolin ja Yhdysvaltojen toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteistyösopimus tehdään ennen vuoden loppua.

- ***Kansainvälisten oikeudellisten välineiden kehittäminen***

4. Eurooppa-neuvosto kehottaa panemaan mahdollisimman nopeasti täytäntöön kaikki olemassa olevat terrorismin torjuntaan liittyvät kansainväliset yleissopimukset (YK, OECD jne.). Euroopan unioni tukee Intian tekemää ehdotusta valmistella Yhdistyneiden Kansakuntien puitteissa kansainvälisen terrorismin vastainen yleissopimus, joka vahvistaisi Yhdistyneiden Kansakuntien suojeluksessa viimeksi kuluneiden 25 vuoden aikana toteutetun toiminnan vaikutusta.

- ***Terrorismin rahoituksen estäminen***

5. Terrorismin rahoituksen vastaiset toimet ovat ratkaisevan tärkeitä. Jotta nämä toimet olisivat tehokkaita tarvitaan painokasta kansainvälistä toimintaa. Euroopan unioni osallistuu täysimääräisesti kyseiseen toimintaan. Tässä tarkoituksessa Eurooppa-neuvosto pyytää Ecofin-neuvostoa ja oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa toteuttamaan toimenpiteet, joita tarvitaan terroristitoiminnan rahoittamisen torjumiseksi sen kaikissa muodoissa, ja erityisesti hyväksymään lähiviikkoina rahanpesua koskevan direktiivin laajentamisen ja varojen jäädyttämistä koskevan puitepäätöksen. Eurooppa-neuvosto pyytää jäsenvaltioita kiireellisesti allekirjoittamaan ja ratifioimaan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen terrorismin rahoituksen kieltämisestä. Lisäksi toteutetaan rahanpesuvastaisen toimintaryhmän yhteistyöhaluttomiksi määrittelemiin maihin ja alueisiin suunnattuja toimenpiteitä.

- ***Lentoturvallisuuden tehostaminen***

6. Eurooppa-neuvosto kehottaa liikenneneuvostoa seuraavassa, 15 päivänä lokakuuta pidettävässä istunnossaan ryhtymään tarvittaviin toimiin lentoliikenteen turvallisuuden tehostamiseksi. Näitä toimia ovat erityisesti:

- aseiden luokittelu
- miehistön tekninen koulutus
- ruumaan menevien matkatavaroiden tarkastaminen ja seuranta
- ohjaamon turvaaminen
- jäsenvaltioiden soveltamien turvatoimien laadun valvonta.

Lentoturvallisuuden toimien tehokas ja yhdenmukainen soveltaminen varmistetaan vastavuoroisella valvonnalla ("peer review"), joka aloitetaan välittömästi.

- ***Euroopan unionin kokonaisvaltaisen toiminnan yhteensovittaminen***

7. Eurooppa-neuvosto antaa yleisten asioiden neuvoston tehtäväksi toimia koordinoivassa ja eteenpäinvievässä roolissa terrorismin vastaisessa toiminnassa. Yleisten asioiden neuvosto varmistaa kaikkien unionin politiikkojen paremman yhtenäisyyden ja niiden välisen paremman koordinoinnin. Terrorismin torjunta on sisällytettävä yhä tiiviimmin osaksi yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Eurooppa-neuvosto kehottaa yleisten asioiden neuvostoa systemaattisesti arvioimaan Euroopan unionin suhteita kolmansiin maihin siinä valossa, tukevatko nämä maat mahdollisesti terrorismia.

Yleisten asioiden neuvosto esittää seuraavalle Eurooppa-neuvostolle kokonaisvaltaisen selvityksen näistä aiheista.

3. UNIONIN MAAILMANLAAJUINEN TOIMINTA

Terrorismin torjunta edellyttää unionin tiiviimpää osallistumista kansainvälisen yhteisön pyrkimyksiin alueellisten konfliktien ehkäisemiseksi ja vakauttamiseksi. Erityisesti Euroopan unioni aikoo – tiiviissä yhteistyössä Yhdysvaltojen, Venäjän federaation sekä kumppaneidensa kanssa arabimaissa ja islamilaisessa maailmassa – kaikin keinoin pyrkiä kestävän sovun löytämiseen Lähi-idän konfliktin osapuolten välille Yhdistyneiden Kansakuntien asiaa koskevien päätöslauselmien pohjalta.

Unionin tehokkuus voidaan parhaiten varmistaa kehittämällä yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) sekä saattamalla Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (ETPP) mahdollisimman pikaisesti operatiiviseksi. Terrorismin vastaisesta toiminnasta tulee entistä tehokkaampaa, kun se perustuu syvennettyyn poliittiseen vuoropuheluun niiden maailman maiden ja alueiden kanssa, missä terrorismia kehittyy.

Kaikkien maiden integroiminen maailmanlaajuiseen ja tasapuoliseen turvallisuuden, hyvinvoinnin ja paremman kehityksen järjestelmään on edellytys vahvan ja kestävän yhteisön luomiseksi terrorismin vastaista toimintaa varten.

Eurooppa-neuvoston jäsenet vetoavat kansainväliseen yhteisöön vuoropuhelun ja neuvottelujen jatkamiseksi kaikilla monenvälisillä foorumeilla rauhan, oikeuden ja suvaitsevaisuuden maailman luomiseksi meillä ja muualla. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto korostaa kansallismielisyyteen, rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvien kielteisten ilmiöiden torjunnan merkitystä, eikä hyväksy terrorismin assosioimista arabimaihin ja islamilaiseen maailmaan.

Euroopan unioni tulee kiinnittämään erityistä huomiota pakolaisvirtojen aiheuttamaan ongelmaan. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota laatimaan pikaisesti erityisesti afgaanipakolaisille suunnatun avustusohjelman.

4. MAAILMANTALouden NÄKYMÄT

Syyskuun 11 päivän tapahtumat merkitsevät sitä, että talous tulee hidastumaan alunperin arveltua enemmän. Eurooppa-neuvoston jäsenet seuraavat tilannetta tarkasti.

Eurooppa-neuvoston jäsenet ovat tyytyväisiä Euroopan keskuspankin, Yhdysvaltojen keskuspankin (Federal Reserve Bank) sekä muiden keskuspankkien yhteensovittuihin toimiin Atlantin molemmin puolin, joiden ansiosta rahoitusmarkkinat saavat käyttöönsä suuremman liikkumavaran.

Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota esittämään seuraavalle Eurooppa-neuvostolle analyysin taloustilanteen kehityksestä sekä mahdollisia suosituksia.

Euroopan unionin viime vuosina toteuttamien politiikkojen ja rakenneuudistusten ansiosta saavutettu vakaus auttaa unionia selviämään tästä tilanteesta. Yhteisen rahan ansiosta euroalueen maat ovat suojassa valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta häiriöiltä. Euron tulevan käyttöönoton yhteydessä itse kukin voi todeta tämän merkittävän vakauden myönteiset vaikutukset.

Samanaikaiset pyrkimykset julkisten talouksien vakauttamiseksi ovat antaneet tarvittavan liikkumavaran automaattisten vakauttajien toiminnan mahdollistamiseksi. Lisäksi Euroopan keskuspankki voi niiden ansiosta omaksua keskeisen roolin Euroopan talouksia järkyttävän häiriön torjumiseksi. Nykyoloissa nämä toimet todennäköisesti riittävät kuluttajien luottamuksen palauttamiseen. Eurooppa-neuvosto vahvistaa sitoumuksensa kunnioittaa vakaus- ja kasvusopimuksen puitteita, sääntöjä ja täysimääräistä soveltamista.

Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen OPECin päätökseen varmistaa öljyn jatkuva saatavuus.

*

* *

Eurooppa-neuvosto pyysi puheenjohtajavaltiota olemaan yhteydessä ehdokasvaltioihin, jotta ne voivat yhtyä näihin päätelmiin.

Eurooppa-neuvosto päätti lähettää ministeritroikan selvittämään Euroopan unionin kantaa tietyille kumppaneilleen erityisesti Lähi-idässä.

Eurooppa-neuvosto pyysi Euroopan unionin puheenjohtajavaltiota välittämään ja selvittämään 21 päivänä syyskuuta 2001 pidetyn ylimääräisen Eurooppa-neuvoston tulokset Yhdysvaltojen korkeimmille viranomaisille.
